

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
приватного будинку для літніх людей
«Затишний дім» міста Дніпро**

05.02.2025

Дніпро, 2025

I. ВСТУП

У межах реалізації проєкту «Регіональні групи національного превентивного механізму», що здійснюється Секретаріатом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з метою апробації моделі автономної роботи громадських моніторів у складі регіональних груп під час здійснення повторних відвідувань національного превентивного механізму до місць несвободи, 05.02.2025 регіональною групою НПМ Дніпропетровської області (далі – РГ НПМ) здійснено відвідування приватного будинку для літніх людей «Затишний дім» міста Дніпро (далі – пансіонат, заклад, будинок).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Крупій Оксана Володимирівна, представник громадської організації, керівник групи національного превентивного механізму до регулярних відвідувань місць несвободи;

Демичева Алла Валеріївна, представник громадської організації, член групи національного превентивного механізму до регулярних відвідувань місць несвободи.

Загальна інформація.

Пансіонат знаходиться за адресою: тупик Світлова, б. 6, м. Дніпро, Дніпропетровська обл., 03061.

Представник закладу – Брега Ірина Миколаївна, керуючий адміністратор.

Заклад розміщено у триповерховій орендованій будівлі та розрахований на перебування/проживання 44 осіб (Фото 1).

На день відвідування у будинку перебувало 44 осіб (12 чоловіків, 32 жінок), серед яких: 20 підопічних – ліжкові хворі, 18 – мають статус внутрішньо переміщених осіб.

Загальна чисельність персоналу – 4 штатні одиниці, а саме: один кухар та три доглядальниці. Цілодобово у закладі перебуває три доглядальниці.

Заклад входить до мережі приватних пансіонатів, що функціонують у містах Дніпро, Харків, Львів. Персонал, якій здійснює догляд, може залучатися з інших закладів мережі.

Пансіонат обладнано пожежною сигналізацією з виводом на центральний пункт (фото 2). У приміщеннях закладу наявні вогнегасники, які вчасно проходять обслуговування.

Відповідно до даних Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР) фізична особа-підприємець Брега Ірина Миколаївна (далі – ФОП) функціонує за видом діяльності згідно з КВЕД 87.30. Надання послуг щодо догляду із забезпеченням проживання для осіб похилого віку та інвалідів.

Відповідно до Договору про надання платних послуг утримання у житловому приміщенні (далі – Договір) ФОП надає клієнту послуги з розміщення, утримання та харчування у спеціально обладнаному житловому приміщенні будинку.

На виконання вимог статті 15 Закону України «Про соціальні послуги» заклад зареєстрований в Реєстрі надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Під час відвідування з'ясовано, що для підопічних створені належні умови проживання: вони забезпечені чистою постільною, натільною білизною, верхнім одягом; у пансіонаті передбачено чотириразове харчування.

У житлових кімнатах закладу проживає від трьох до дев'яти осіб. Кімнати облаштовано необхідними меблями. Під час відвідування підопічні виглядали доглянутими, їх одяг та взуття відповідали сезону і розміру, спілкувалися охоче та невимушено (фото 3).

Надання медичної допомоги підопічним забезпечується фахівцями приватного медичного закладу товариства з обмеженою відповідальністю «АНТВРЕС-МЕД» (Медичний центр здоров'я та реабілітації «NOVA CLINIC»), код ЄДРПОУ 45301921. Відповідно до договору про надання медичних послуг від 02.01.2025 виконавцем за договором є ТОВ «АНТВРЕС-МЕД» у особі директора Корсакової Ольги Михайлівни, а замовником – ФОП Брега Ірина Миколаївна (Фото 4).

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з 25 підопічними та 4 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних до групи НПМ не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснювалось 24.10.2023, за результатами якого виявлені порушення прав людини, зокрема:

1. Порушення права на безпечні умови перебування. Закладом не здійснено заходів зі спорудження, обладнання захисних споруд цивільного захисту (підвальних та інших заглиблених приміщень). Окрім того, під час оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

2. Порушення вимог Правил пожежної безпеки в Україні в деяких житлових кімнатах виявлено оголені елементи живлення.

3. Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу, не забезпечено належних контроль за зберіганням лікарських засобів, відсутні кнопки виклику персоналу для ліжкових підопічних.

4. Порушення права осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення. Трьох поверхова споруда, що використовується для надання соціальної послуги, не пристосована для забезпечення потреб осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення у відповідності до державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Державні будівельні норми. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН В.2.2-40:2018).

5. Порушення права на свободу та особисту недоторканність. Невідповідна форма договорів про надання соціальної послуги. В закладі укладають договори

про надання соціальних послуг з родичами дієздатних отримувачів соціальних послуг за відсутності підтвердження повноважень бути законними представниками.

6. Порухнення права на гідні умови перебування та достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло. А саме відсутні ширми для забезпечення приватності; у приміщенні, де готують їжу брудно, перспективне і щоденне меню відсутнє.

7. Порухнення права на захист персональних даних. В приміщеннях закладу здійснюється відеоспостереження, однак схем розташування відеокамер не сформовано.

8. Порухнення права на інформацію та на професійну правничу допомогу. Відсутня інформація про права та обов'язки підопічних, інформація з адресами та телефонами посадових осіб, куди вони можуть звернутися у разі порухнення їхніх прав та інтересів.

9. Порухнення права на вільний розвиток своєї особистості здійснити заходи щодо забезпечення дозвілєвої діяльності та денної зайнятості підопічних.

Станом на 05 лютого 2025 року адміністрацією закладу усунуто частину порухень, виявлених під час попереднього відвідування, зокрема забезпечено проведення ізоляції елементів електроживлення, налагоджено належний контроль за лікарськими засобами (фото 5), здійснено маркування сходів між поверхами (фото 6), впорядковано приміщення для приготування їжі, промарковано контейнери для зберігання продуктів (фото 7, 8), а також встановлено схеми розміщення засобів відеонагляду.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порухнення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У пансіонаті відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту». У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога» у регіоні, підопічні продовжують перебувати у житлових кімнатах.

Розміщення ліжкових хворих підопічних на третьому поверсі будівлі ускладнює їх евакуацію у разі надзвичайної ситуації.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, стаття 25 Конвенції про права осіб з інвалідністю, статті 32, 34 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні»).

2. У порушення пункту 2 розділу III та пункту 2 розділу IV Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності (далі — Державний стандарт), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 відсутні індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду із зазначенням заходів реалізації.

3. У пансіонаті порушено вимоги Заходів та засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування. Зокрема, у закладі не облаштовані окремі приміщення для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями, що порушує вимогу щодо забезпечення належних умов для своєчасної ізоляції таких осіб і попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

4. Організація харчування у закладі здійснюється без складання щоденного, перспективного та дієтичного меню, що не дає змогу забезпечувати його різноманітність, розраховувати енергетичну цінність харчових продуктів, збалансованість раціону, а також врахування стану здоров'я підопічних.

5. У житлових кімнатах закладу, підопічні через відсутність приліжкових столів, змушені здійснювати прийом їжі на приліжкових тумбочках, що є негігієнічно та незручно (фото 9).

6. У ході відвідування закладу групою НПМ виявлено перенаселення в окремих житлових кімнатах. Так, у кімнаті на 20 м. кв. перебуває 9 підопічних, що є порушенням норми житлової площі на особу, встановленої на рівні 8-10 м. кв., та не відповідає вимогам державних будівельних норм В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007) (фото 10).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

7. У кімнатах, у яких проживає більше, ніж одна особа, відсутні ширми для забезпечення приватності під час здійснення індивідуальних гігієнічних процедур. Зазначене створює умови, за яких неможливе забезпечення приватності підопічним та наявності позитивного терапевтичного середовища, що не відповідає пункту 34 розділу III Стандартів Європейського комітету з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводження чи покарання.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

8. Пансіонат не пристосований до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018, а саме: заклад не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює організацію прогулянок для маломобільних та ліжкових хворих підопічних; коридори закладу не обладнані поручнями; у санітарно-гігієнічних кімнатах пансіонату відсутні штанги, поворотні або відкидні сидіння, милиці та інші приладдя поруч з унітазом (фото 11).

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

9. Згідно зі статтею 22 Закону України «Про соціальні послуги» договір про надання соціальних послуг укладається в письмовій формі між надавачем та отримувачем соціальних послуг чи його законним представником. Під час ознайомлення з документацією пансіонату виявлено, що Договори укладаються із замовниками послуг, якими виступають член родини підопічного або інша особа, яка здійснює оплату послуг, що суперечить вимогам наказу Міністерства соціальної політики України від 23.12.2020 № 847, яким затверджено Типовий договір про надання соціальних послуг. При цьому, адміністрація пансіонату не вимагає від замовників послуг документів, які б надавали їм право здійснювати представництво прав та інтересів підопічних як отримувачів соціальної послуги стаціонарного догляду відповідно до вимог статті 237 Цивільного Кодексу України. Відтак, підстави для підписання договорів третіми особами відсутні.

10. Адміністрація закладу в порушення вимог Закону України «Про захист персональних даних» витребує від родичів підопічних копії паспортів та ідентифікаційних кодів самих родичів. Документи зберігаються разом із підписаним Договором, не маючи письмової згоди на збір, обробку та використання персональних даних (оскільки зберігаються копії документів, що містять персональні дані родичів), що є порушенням Закону України «Про захист персональних даних».

Порушення права на інформацію та на професійну правничу допомогу (стаття 59 Конституції України).

11. У пансіонаті відсутня інформація про права та обов'язки підопічних, інформація з адресами та телефонами посадових осіб, куди вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав та інтересів, зокрема Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, структурного підрозділу з питань соціального захисту населення, Національної поліції тощо.

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

12. Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються

права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

При цьому, дозвілля клієнтів пансіонату є вкрай обмеженим та зводиться, переважно, до перегляду телебачення або прослуховування радіомовлення. Відсутні гуртки, умови для зайняття спортом, бібліотека.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

ФОП Брега Ірина Миколаївна (приватний будинок для літніх людей «Затишний дім» міста Дніпро) забезпечити:

здійснення діяльності пансіонату відповідно до положень Закону України «Про соціальні послуги» та Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності;

безпеку перебування підопічних в пансіонаті;
складання індивідуальних планів надання соціальної послуги підопічним;
облаштування окремого приміщення для ізоляції осіб з інфекційними захворюваннями;

здійснення харчування відповідно до правил організації харчування;

забезпечення підопічних приліжковими столиками для харчування;

дотримання норми житлової площі на одну особу;

дотримання права підопічних на приватність;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018;

недопущення укладання договорів про надання соціальних послуг між надавачем послуг та третіми особами без надання підтверджуючих документів щодо встановлення опіки над недієздатною особою, яка влаштовується до закладу;

дотримання вимог Закону України «Про захист персональних даних»;

розміщення у доступному місці стенду з інформацією про права підопічних, а також номери телефонів гарячих ліній та посадових осіб, до яких вони можуть звернутися у разі порушення їхніх прав (зокрема, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини);

організацію дозвілля підопічних.

Додатки: фотоматеріали на 6 арк. в 1 прим.

**Керівник регіональної групи
НПМ у Дніпропетровській області**

Оксана КРУПІЙ

Фотоматеріали до звіту:

Фото 1

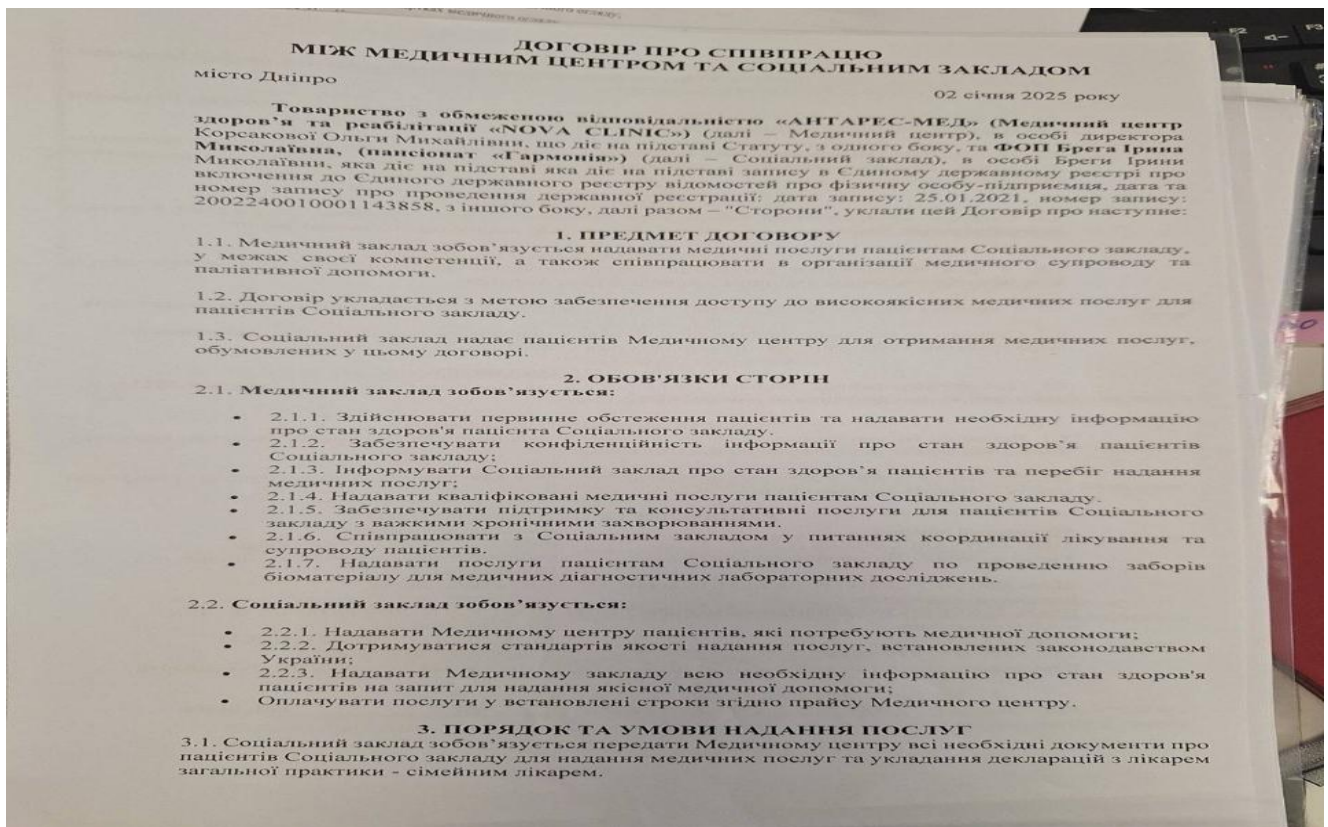
Фото 2

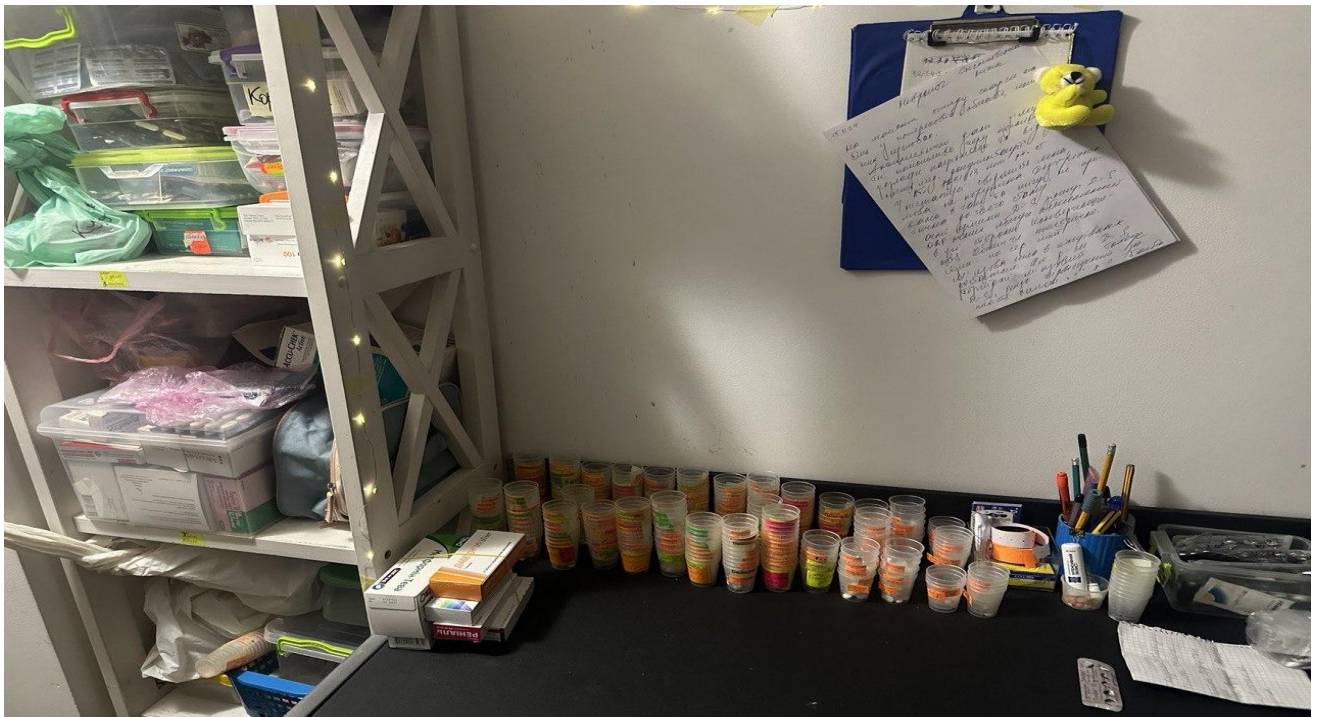
Фото 3

Фото 4

Φoto 5

Φoto 6

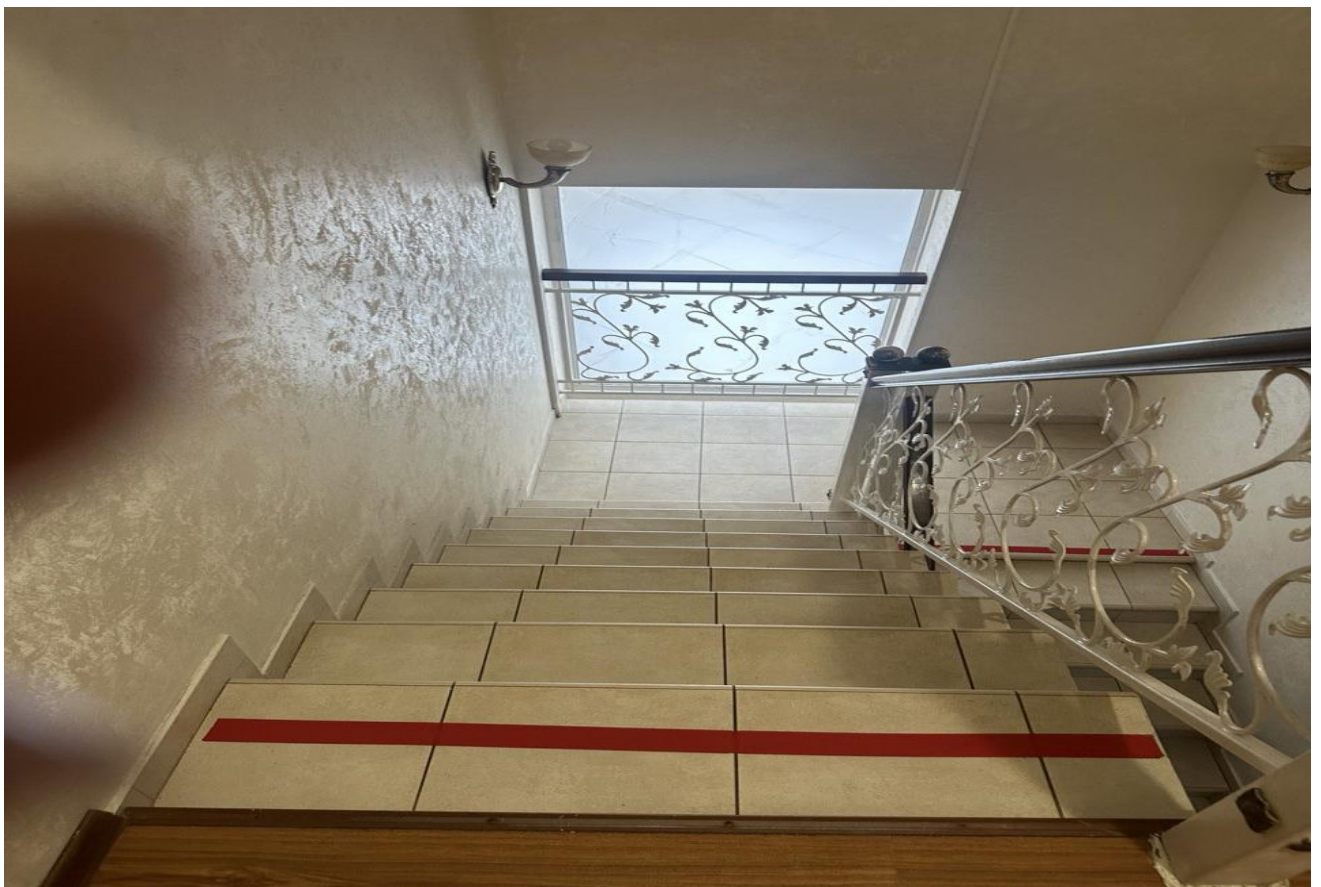

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

